

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín
Horní Kruty 29
281 46
www.zshornikruty.cz

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI 2025/2026

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění, a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti.

§ 7 (3) Škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb ve škole, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odstavci 1, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Strategie reaguje také na kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání České školní inspekce z portálu www.kvalitniskola.cz pro školní rok 2023/2024:

5. Vzdělávací výsledky žáků

5.4 Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze a aktivně s výsledky pracuje v zájmu zkvalitnění vzdělávání.

Popis kritéria

Škola efektivně vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu a ukončování jejich vzdělávání na všech úrovních řízení pedagogického procesu, umí doložit procesy a výsledky tohoto hodnocení a dokáže zpracovat opatření, která vedou ke zkvalitňování procesu hodnocení úspěšnosti žáků. S výsledky hodnocení cíleně pracují pedagogové i vedení školy, jejich činnosti a opatření zkvalitňují vzdělávání žáků a snižují jejich neúspěšnost.

Strategie je pravidelně aktualizována a reflektuje specifické podmínky školy a cíle stanovené ve Školním vzdělávacím programu.

Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání nezletilého v podmínkách školního edukačního programu nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Školní neúspěšnost nelze chápat pouze jako selhání žáka, ale jako komplexní jev, na jehož vzniku se podílejí jak osobní, tak vnější faktory. Škola proto usiluje o preventivní přístup a včasnou identifikaci rizik. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě. Podpora školního úspěchu vychází zejména z atmosféry školy, ve které je podporováno učení každého žáka, tedy dobrými mezilidskými vztahy jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy.

Faktory školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole. Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka. Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život.

Faktory školní neúspěšnosti:

- osobnost dítěte - snížené kognitivní schopnosti, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži,
- poruchy chování, PAS,
- zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence,
- vysoká absence,
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu,
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče,
- rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou,
- nadměrně ochranné rodinné prostředí,
- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole, ve třídě, ve vztahu s učitelem)
- ohrožení sociálně patologickými jevy,
- dítě – cizinec.

Žák je ohrožen školní neúspěšností, když

- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen,
- dlouhodobě neplní zadané úkoly
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření
- jeho příprava není systematická
- opakovaně vykazuje výrazně nižší školní výkon ve srovnání se svými schopnostmi
- má výrazné výkyvy v prospěchu nebo chování bez zjevné příčiny
- často a bez zřejmého důvodu chybí ve škole (neomluvená nebo zvýšená absence)
- obtížně navazuje sociální kontakty s vrstevníky nebo s pedagogy
- se v hodinách projevuje pasivně, je demotivovaný nebo rezignovaný
- opakovaně nedokončuje zadané úkoly, selhává při domácí přípravě
- odmítá spolupracovat na školních aktivitách a projektových činnostech
- prožívá školní prostředí jako silně stresující, což se projevuje psychosomatickými obtížemi.

Doprovodné projevy při školní neúspěšnosti

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie,
- poruchy chování – zvýšená absence v některém předmětu, nebo celková absence, záškoláctví,
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese.

Předcházení školní neúspěšnosti

- klást na dítě přiměřené nároky,
- dbát na jeho pravidelnou docházku do školy, důsledně kontrolovat splnění zadaných úkolů,
- zdůrazňovat jeho pozitivní stránky,
- oceňovat jeho jedinečnost,
- umožňovat žákům vyslovovat vlastní názory,
- podporovat aktivitu žáků, dát mu příležitost zažít úspěch,
- motivovat žáky, rozebírat s ním jeho úspěchy,
- vyhýbat se negativnímu srovnávání,
- věnovat pozornost rodinnému zázemí žáka
- umožňovat žákům vyslovovat vlastní názory,

- poskytovat pravidelnou pozitivní zpětnou vazbu zaměřenou na pokrok,
- stanovovat dílčí, dosažitelné cíle, které vedou k posílení sebedůvěry,
- pružně přizpůsobovat metody a formy výuky individuálním potřebám žáka,
- vytvářet bezpečné a podporující prostředí ve třídě, vést pravidelně třídnické hodiny s konkrétním cílem
- podporovat spolupráci s rodinou a dalšími odborníky,
- zařazovat činnosti podporující rozvoj emoční inteligence a sociálních dovedností,
- nabízet alternativní formy prezentace znalostí (např. ústní forma, projekt, prezentace),
- zapojovat žáky do vrstevnické pomoci či skupinové práce.

Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

Včasné podchycení žákových potíží jednotlivými vyučujícími, ti zejména vyhodnotí, zda jde o ojedinělý výpadek, nebo trvalejší problém, v takovém případě o neúspěšnosti informují rodiče žáka a třídního učitele.

Třídní učitel ověří, zda jde o problém spojený jen s jedním vyučovacím předmětem, nebo zda se týká více vyučovacích předmětů, případně i ve spojení s výchovnými problémy. O těchto žácích se pravidelně hovoří na poradách, které se konají přibližně jednou za 14 dní, a mimořádně kdykoliv dle potřeby. Informace o žácích si učitelé průběžně zaznamenávají do pedagogických deníků, které na konci školního roku předávají ředitelce školy ke kontrole.

Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s výchovným poradcem, metodikem prevence rizikového chování, či dalšími členy školního poradenského pracoviště. Kromě individuálních pohovorů je možné svolat jednání výchovné komise. O jednáních se vedou [pisemné záznamy](#) (jednání se ZZ), které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim (individuální doučování, vyšetření v PPP apod.).

Je uplatňován třístupňový model péče:

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky
2. Zapojení školního poradenského pracoviště
3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP/SPC)

Základem účinného řešení školní neúspěšnosti je správné rozpoznání příčin, viz výše uvedené faktory.

Vedení školy vyhodnocuje, zda ke zvýšené neúspěšnosti nedochází jen u některých vyučovacích předmětů, nebo jen u některých vyučujících. Na toto téma případně zaměřuje svoji kontrolní a hospitační činnost, zajišťuje zpětnou vazbu od rodičů žáků (evaluační dotazníky).

Na základě této diagnostiky se stanoví možná opatření:

- zvýšení motivace žáka k učení – důraz na pozitivní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, podpůrné pomůcky (přehledy), využití pomoci spolužáků, podpůrné aktivity – oznamování termínů písemných prací a zkoušení, slovní hodnocení,
- zajišťování vhodných pomůcek vzhledem k odlišným stylům učení (preferenze vizuálního, nebo audio vnímání),
- žáci jsou seznamováni s možnými styly učení a učí se vědomě používat styl pro něj nejvýhodnější,
- individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (PLPP, spolupráce s PPP, SPC),
- pomoc při začleňování žáka do třídního kolektivu,
- stanovení přiměřeného rozsahu učiva,
- práce zadaná pro domácí přípravu odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem,
- zvýšená práce pedagogů s kolektivem třídy, náprava narušeného klimatu třídy,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- včasné informování rodičů o mimořádném zhoršení prospěchu žáka, tak, aby se zvýšenou péčí mohlo zabránit zhoršení souhrnné klasifikace žáka na konci každého pololetí,

- u žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD.

Na základě pedagogické diagnostiky může škola zařadit žáka do podpůrných opatření prvního stupně dle § 16 školského zákona, a to v rozsahu odpovídajícím jeho vzdělávacím potřebám. Tato opatření může škola nastavit i bez předchozího doporučení školského poradenského zařízení, pokud vyhodnotí, že jsou nezbytná k zajištění podpory žáka. Pokud se i přes uplatnění podpůrných opatření prvního stupně neprojeví očekávaný pozitivní posun, může škola ve spolupráci s rodiči doporučit vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně nebo speciálně pedagogickém centru za účelem další odborné diagnostiky a stanovení vhodnější formy podpory. O žácích s tzv. PO1 (podpůrná opatření 1. stupně) vedou pedagogové přehlednou evidenci, která je minimálně jednou za čtvrtletí vyhodnocována v rámci spolupráce školního poradenského pracoviště a pedagogického sboru.

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Na jednání pedagogických rad je pravidelně vyhodnocována situace vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností.

Škola si v prevenci školní neúspěšnosti stanovuje tyto dlouhodobé cíle:

- Vytvářet kvalitní a podporující prostředí ve třídách a celé škole, které je založeno na respektu, otevřené komunikaci a vzájemné spolupráci mezi žáky i pedagogy. Takové prostředí podporuje motivaci k učení, snižuje riziko školní neúspěšnosti a přispívá k rozvoji sociálních dovedností žáků.
- Trvale sledovat a vyhodnocovat problematiku školní neúspěšnosti, a to pravidelným sběrem a analýzou dat o prospěchu, absenci, chování a dalších relevantních ukazatelích. Výsledky vyhodnocování slouží jako podklad pro plánování opatření a intervencí. Důležitou součástí je také sdílení informací o osvědčených postupech i méně úspěšných řešeních, aby se škola mohla neustále učit a zlepšovat svou praxi.
- V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) systematicky rozvíjet klíčové odborné a didaktické dovednosti pedagogů, které jsou nezbytné pro efektivní práci s žáky ohroženými školní neúspěšností. To zahrnuje například školení v oblasti diagnostiky, podpory žáků s různými vzdělávacími potřebami, motivace žáků, práce s rodinou či metody inkluzivního vzdělávání.
- Poskytovat systematickou nabídku podpory a pomoci žákům, kteří čelí subjektivně náročným životním situacím, jako jsou rodinné problémy, ztráta blízkých, zdravotní obtíže nebo jiné sociální zátěže. Škola vytváří možnosti individuálního poradenství, krizové intervence a spolupráce s odbornými institucemi, aby každý žák měl šanci zvládnout obtížné období a mohl se nadále úspěšně vzdělávat. Škola je zapojena do projektu Lehkost, který pomáhá s péčí o duševní zdraví žáků na základních a středních školách. V rámci tohoto projektu poskytujeme rodičům pomoc v různých oblastech týkajících se duševního zdraví žáků.

Školní poradenské zařízení, výchovná poradkyně ve spolupráci s metodikem prevence, vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti vždy na konci školního roku, seznamuje s ní pedagogy školy a vyhodnocuje její účinnost.

V Horních Krutech dne 29.8.2025

Mgr. Petra Procházková
ředitelka školy, výchovná poradkyně